

ПДАУ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**30 вересня
2021**

**Всеукраїнська
науково-практична інтернет-конференція**

**«Інновації управління продуктивністю
та поліпшення якості зерна пшениці озимої»,**

присвячена професору Г. П. Жемелі

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**Інновації управління продуктивністю та
поліпшення якості зерна пшениці озимої,
присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2021 року*

Полтава
2021

УДК 633. '324', 658.589, 332.66, 006.015.3

Р 85

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Ляшенко В. В. – доцент кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук.

Свєшнікова А. О. – редактор редакційно-видавничого відділу Полтавського державного аграрного університету.

Чайка Т. О. – позаштатний працівник Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук.

Інновації управління продуктивністю та поліпшення якості зерна пшениці озимої, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Полтава, 30 верес. 2021). Полтава : ПДАУ, 2021. 300 с.

У збірнику представлені матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції за результатами досліджень інновацій в управлінні продуктивністю та поліпшенню якості продукції рослинництва, особливо зерна пшениці озимої.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика перспективних напрямів вирощування, зберігання та переробки продукції рослинництва.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2021

© Полтавський державний аграрний університет, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	11
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Баган А. В., Лисак В. М.</i>	
Особливості застосування інокуляції у технології вирощування гороху посівного	13
<i>Бараболя О. В.</i>	
Хліб всьому голова.....	15
<i>Бараболя О. В., Олефір О. М., Доронін С. М.</i>	
Незмінні показники якості зерна при вирощуванні пшениці.....	18
<i>Барат Ю. М., Барат М. Ю.</i>	
Формування врожайності та якості зерна пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування.....	20
<i>Біда П. І., Михалочко М. Є.</i>	
Еколого безпечне землеробство на осушених торфових ґрунтах Полісся.....	23
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О.</i>	
Формування фотосинтетичної продуктивності посівів нуту за дії гербіциду та біологічних препаратів.....	26
<i>Білоножко В. Я., Расевич В. В., Коробко О. О., Виноградова О. М.</i>	
Селекційно-генетичне поліпшення вихідного матеріалу цукрової кукурудзи	29
<i>Білявський Ю. В, Білявська Л. Г.</i>	
Сучасні напрями використання жита звичайного [озимого] (<i>Secale cereale l.</i>).....	32
<i>Василишина О. В.</i>	
Перспективні напрями первинної обробки та зберігання плодово-ягідної продукції.....	35
<i>Гангур В. В., Котляр Я. О.</i>	
Вплив попередників на якість зерна пшениці озимої у сівозмінах Лівобережного Лісостепу України	37
<i>Горобець М. В., Писаренко П. В., Чайка Т. О.</i>	
Значення магнію Mg у житті рослин.....	40

<i>Домішкевич І. М.</i>	
Урожайність гібридного насіння кукурудзи залежно від схеми та густоти посіву материнських та батьківських форм	46
<i>Коваленко Є. Г.</i>	
Обробіток ґрунту під пшеницю озиму у ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»	48
<i>Ковра Ю. В., Станкевич Г. М., Кац А. К.</i>	
Дослідження рівноважної вологості зерна пшениці, обробленої електромагнітним полем вкрай низьких частот	52
<i>Ларіонова М. Д.</i>	
Біологічна активність ґрунту посівів ячменю ярого у короткоротаційних сівозмінах	55
<i>Левченко В. Б., Ганжалюк Т. С.</i>	
Особливості вирощування посадкового матеріалу ялини європейської (<i>Picea abis</i>) в умовах Державного підприємства Зарічанське лісове господарство	58
<i>Марініч Л. Г., Дудник А. М.</i>	
Особливості вирощування горошку посівного (озимого) на насіння	61
<i>Марініч Л. Г., Самойленко Е. В.</i>	
Технологія вирощування люцерни на кормові цілі	63
<i>Марініч Л. Г., Сулим А. В., Сенько Е. В.</i>	
Особливості вирощування стоколосу безостого на кормові цілі	66
<i>Оберемок В. М., Іванов О. М., Арендаренко В. М.</i>	
Практика використання електромагнітного поля для передпосівної обробки насіння сільськогосподарських культур	69
<i>Омеліч М. В.</i>	
Вимоги до пивоварних сортів ячменю ярого	72
<i>Онофрієнко А. І., Касатов В. А., Усенко С. А., Корецька Є. М., Ничик О. В.</i>	
Перспективи та методи вирощування ріпаку на території України	74
<i>Опара М. М.</i>	
Технологія вирощування пшениці озимої за органічного землеробства (на прикладі ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області)	77
<i>Піщаленко М. А., Гавриленко Т. В.</i>	
Вплив біопрепаратів на водний режим рослин огірка	79
<i>Піщаленко М. А., Свириденко П. М.</i>	
Вплив властивостей насінневого матеріалу олійних культур на пошкоджуваність шкідниками	83

<i>Рожко В. М., Матісько В. М.</i>	
Урожайність пшениці ярої у короткоротаційних сівозмінах	86
<i>Сахно Т. В., Семенов А. О.</i>	
Вплив УФ-випромінювання на водопоглинання пшениці озимої	89
<i>Семенов А. О., Сахно Т. В.</i>	
Перспективні напрямки стимуляції росту пшениці під дією УФ-опромінювання в передпосівній обробці	92
<i>Соляник В. А.</i>	
Особливості вирощування пшениці озимої в умовах Полтавської області	95
<i>Сокирко М. П., Білявський Ю. В., Білявська Л. Г.</i>	
Якість зерна беззмінного жита озимого	97
<i>Тригуб О. В., Куценко О. М., Ляшенко В. В.</i>	
Оцінка рівня врожайності сортів гречки	100
<i>Усенко С. А., Корецька Є. М., Онофрієнко А. І., Касатов В. А., Ничик О. В.</i>	
Використання відходів рослинництва для виробництва біогазу в Україні	104
<i>Філоненко С. В., Кочерга А. А., Пупко О. С.</i>	
Передпосадкова обробка регуляторами росту садивних коренеплодів буряків цукрових: перспективи та доцільність заходу	106
<i>Філоненко С. В., Попов О. О.</i>	
Аналіз ефективності позакореневого внесення мікроелементів на посівах кукурудзи	109
<i>Філоненко С. В., Райда В. В.</i>	
Ефективність та доцільність застосування регуляторів росту на буряках цукрових	112
<i>Харченко Л. Я., Харченко М. Ю.</i>	
Перспективні для використання в селекції зразки цукрової кукурудзи з колекції Устимівської дослідної станції рослинництва	115
<i>Чабан В. І., Клявзо С. П., Подобед О. Ю.</i>	
Потенціал продуктивності зернових культур та його реалізація в північному Степу України	118
<i>Шакалій С. М.</i>	
Формування урожайних властивостей сортів пшениці видів <i>Triticum</i> <i>durum</i> і <i>Triticum aestivum</i>	121
<i>Шовкова О.В.</i>	
Сучасні підходи до впровадження ресурсозберігальних технологій вирощування сільськогосподарських культур	124

<i>Юрченко С. О.</i> Хімічний склад, харчова та біологічна цінність арахісу.....	127
<i>Гуленко Ю. С., Короткова І. В.</i> Використання УФ-С опромінювання в передпосівній обробці насіння моркви столової.....	130
<i>Яценко В. Л., Короткова І. В.</i> Використання сумішей гумінових речовин і мінеральних добрив для підвищення урожайності зернових культур.....	133

2. ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЗАСОБИ МЕХАНІЗАЦІЇ У РОСЛИННИЦТВІ

<i>Гангур В. В., Єремко Л. С., Лень О. І.</i> Агротехнологічні прийоми оптимізації поживного режиму нуту.....	136
<i>Прасолов Є. Я., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л.</i> СВЧ-установка для мікронізації зерна.....	139
<i>Росоха В. В., Черемісіна С. Г.</i> Технологічне забезпечення зерновиробництва.....	141

3. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

<i>Liubych V. V.</i> Protein content in grain of winter wheat depending on the variety.....	145
<i>Khorenzhy N., Voloshenko O., Detkova K.</i> Monitoring of wheat grain quality indicators of 2017–2019 years harvest....	147
<i>Nazarenko M., Artemenko G., Kovzun K.</i> French winter wheat varieties grain quality under North Ukrainian Steppe conditions	149
<i>Волошенко О. С., Хоренжий Н. В., Маренченко О. І., Сандецька А. А., Бондар А. А., Ганчева А. І.</i> Аналіз хлібопекарської якості пшеничного борошна.....	151
<i>Дубовий В. І.</i> Регульовані агроєкосистеми як основа добору селекційного матеріалу пшениці на якість зерна.....	154
<i>Дяжук Р. У.</i> Особливості формування якості зерна пшениці м'якої озимої в умовах органічного виробництва.....	157

Зазначені тенденції визначають складнощі і ризики, які мають доволі високу ймовірність при вирощуванні пшениці озимої за технологіями органічного виробництва. Таким чином необхідно розробляти технологічні заходи й прийоми, які забезпечать виробництво зерна належної для хлібопекарської промисловості якості.

Список використаних джерел

1. Ceseviciene J., Leistrumaite A., Paplauskienė V. Grain yield and quality of winter wheat varieties in organic agriculture. *Agronomy Research*. 2009. № 7. P. 217–223.
2. Vrček I. V., Čepo D. V., Rašić D. et al. A comparison of the nutritional value and food safety of organically and conventionally produced wheat flours. *Food Chemistry*. 2014. Vol. 143. P. 522–529. doi: 10.1016/j.foodchem.2013.08.022.
3. Mayer J., Gunst L., Mäder P. et al. Productivity, quality and sustainability of winter wheat under long-term conventional and organic management in Switzerland. *European Journal of Agronomy*. 2015. Vol. 65. P. 27–39. doi: 10.1016/j.eja.2015.01.002.3.
4. Migliorini P., Spagnolo S., Torri L. et al. Agronomic and quality characteristics of old, modern and mixture wheat varieties and landraces for organic bread chain in diverse environments of northern Italy. *European Journal of Agronomy*. 2015. Vol. 65. P. 131–141. doi: 10.1016/j.eja.2016.05.011
5. Annicchiarico P., Chiapparino E., Perenzin M. Response of common wheat varieties to organic and conventional production systems across Italian locations, and implications for selection. *Field Crops Research*. 2010. Vol. 116. Issue 3. P. 230–238. doi: 10.1016/j.fcr.2009.12.012

Завадських Ганна Миколаївна

канд. екон. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-3240-3870

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

м. Мелітополь

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Забезпечення належної якості та безпеки продуктів харчування є невід'ємною складовою та необхідною умовою формування продовольчої безпеки країни. Право кожного громадянина на безпечність та якість продуктів

в Україні є одним із базових прав, а отже, продовольча безпека має гарантувати не лише різноманітність та економічну доступність продовольства, а й його високу якість та безпечність споживання для організму людини.

Питання безпечності та якості продуктів були й залишаються актуальним предметом наукових досліджень А. Бабюка, С. Кваші, Ковальнової, А. Лисецького, А. Садекова, О. Скидана, О. Проневича, В. Янчука та інших вчених. Утім, існуючі наукові здобутки свідчать про наявність дискусійних питань, які потребують подальшого наукового та законодавчого розв'язання.

Безпосередньо на якість і безпечність харчових продуктів впливають два основних фактори – галузеве нормативно-правове забезпечення та беззаперечне дотримання його положень на будь-якому з виробничих технологічних етапів. Несприятлива екологічна ситуація, що склалася в нашій країні, не може не впливати насамперед на якість продуктів харчування та інших товарів народного споживання.

В Україні становлення законодавства у сфері безпеки і якості харчових продуктів обумовлюється необхідністю підвищення рівня правової культури населення (споживачів), а також зміною правової свідомості, юридичного мислення та відчуття відповідальності операторів ринку. Варто зазначити, що чинні редакції основних законодавчих актів у сфері безпечності та якості продуктів харчування не окреслюють вимог до якісного складу самого пакування таких продуктів і потребують доопрацювання. Головним нормативно-правовим актом, в якому визначаються основні положення щодо безпеки та якості продуктів харчування є Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 23 грудня 1997 р. № 771/97-ВР [1]. Безпечність харчового продукту в цьому законодавчому акті визначається як стан харчового продукту, що є результатом діяльності з виробництва та обігу, яка здійснюється з дотриманням вимог, встановлених санітарними заходами та/або технічними регламентами, та забезпечує впевненість у тому, що харчовий продукт не завдає шкоди здоров'ю людини (споживача), якщо він спожитий за призначенням. Відповідно до визначення Міжнародної організації зі стандартизації (ISO), якість – це сукупність властивостей і характеристик продукту, які надають йому здатність задовольняти обумовлені або передбачувані потреби.

Одним з найважливіших напрямів державного регулювання безпеки продуктів харчування є розробка стандартів, що визначають склад продукту, допустимі норми вмісту шкідливих речовин. Основою для забезпечення безпеки продовольства міжнародній спільноті став Кодекс аліментаріус (Codex Alimentarius). Це збірник міжнародно схвалених і поданих в однаковому

вигляді стандартів на харчові продукти, розроблених під керівництвом FAO/WHO, спрямованих на захист здоров'я споживачів і гарантування чесної практики в торгівлі ними.

Починаючи з 2005 року Україна запровадила законодавчу вимогу введення систем управління безпечністю харчових продуктів (УБХП) для виробничих, логістичних, торговельних потужностей. Однак, перешкодами для практичної реалізації цієї ініціативи є ряд невирішених проблем, а саме інституціональна недосконалість контролюючих органів, брак професійного досвіду, низька правова культура вітчизняного бізнесу, відсутність ринкового запиту на впровадження НАССР. ЄС є одним з найбільш безпечних і регульованих ринків світу, коли мова йде про якість і безпеку харчових продуктів. На даний час роздрібні торговельні мережі Європи очікують, що їхні постачальники зможуть задовольнити попит на високоякісне і безпечне виробництво продуктів харчування. Для цього було успішно впроваджено низку всіляких стандартів, які гарантують споживачам постійну та таку, що відповідає сучасним вимогам, якість [2]. До останнього часу в Україні діяла система технічного регулювання, в якій вимоги до продукції, у тому числі харчової, визначала держава у співпраці з виробниками. Шляхом розроблення національних нормативно-правових актів формувалося відповідне регуляторне середовище, яке включало технічні регламенти, національні стандарти на продукцію, методичні рекомендації та настанови, технічні умови тощо. Після підписання Угоди про асоціацію Україна взяла на себе зобов'язання реформувати систему технічного регулювання і привести її до європейських вимог.

В Угоді про асоціацію між Україною з однієї сторони та Європейським Союзом з іншої, яка була підписана в 2014 році, чітко зазначені зобов'язання нашої держави привести у відповідність національне законодавство з вимогами ЄС до 2021 року. Ці зобов'язання стосуються, в тому числі, вимог до безпечності і якості харчових продуктів та системи державного контролю за дотриманням вимог законодавства про безпечність харчових продуктів, які виробляються та вводяться в обіг на території України. Для того, щоб належним чином підготуватися до роботи в нових умовах, українським сільгоспвиробникам та виробникам харчової продукції вже на самих ранніх стадіях започаткування, розвитку та модернізації свого виробництва потрібно враховувати вимоги, встановлені Угодою про асоціацію, і неухильно дотримуватися їх на практиці. З 20 вересня 2015 року набрала чинності більшість положень євроінтеграційного закону №4179а «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів». Законодавчий акт був ухвалений Верховною Радою України для гармонізації законодавства

України із законодавством ЄСу сфері безпеки та якості харчових продуктів.

Забезпечення якості споживчих товарів є найважливішим чинником підвищення рівня життя населення, її економічної, соціальної та екологічної безпеки. Незважаючи на наявність вже сформованої нормативної бази у цій сфері, зокрема євроінтеграційного закону та роботу над чисельними підзаконними нормативними актами, які деталізують вимоги вже прийнятих законів, сьогодні спостерігається гальмування їх прийняття або взагалі відсутність, що спричиняє труднощі під час експорту української харчової продукції та перешкоджає інтеграційним процесам, пов'язаним з європейським вибором України [3].

В Україні, не зважаючи на прийняті нормативні акти та діяльність державних інститутів, покликаних контролювати якість продовольства, проблема безпеки продуктів харчування постає досить гостро. Однак, на жаль, на сьогодні не можна констатувати, що механізм забезпечення безпеки та якості харчових продуктів діє в Україні ефективно. Тому основними напрямками забезпечення продовольчої безпеки в Україні мають стати розробка сучасних стандартів та, що особливо актуально, дотримання затверджених стандартів.

Список використаних джерел

1. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 р. № 771/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Загальний огляд впровадження стандартів з якості та безпеки харчових продуктів. Агроторгівля України. Київ-Берлін, 2021. 92 с.
3. Гуткевич С. О., Пугачов М. І., Завадських Г. М., Занозовська О. Г. *Стратегія розвитку: інвестиційний вимір* : монографія. Харків: Вид-во «Діса-плюс», 2016. 162 с.

Маренич Микола Миколайович

д-р с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-8903-3807

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ ОЗНАК ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ЙОГО ВОЛОГОСТІ

На державному рівні в Україні досить гостро акцентується увага на забезпеченні населення хлібом, що має значне відлуння радянських часів, коли